
Hilsen fra London

Et stykke journalistik af

Kaj Munk

Udgivet i 2015. Teksten må i denne form frit benyttes med angivelse af Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet, som kilde.

Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet.

Indhold

Hilsen fra London

4

Hilsen fra London

Hilsen fra London

Jp. 12/3 1933

Genoptrykt i "Himmel og Jord" Pag. 168-173[1]

Hilsen fra London.

Af Sognepræst Kaj Munk.

Sognepræst Kaj Munk sender os fra London følgende Brev, der er skrevet den 8. Marts, "da Solen skinnede og Themsen var ren og blank, og det trak alle Vegne som sædvanligt, og gammel, sort Sod laa i et tykt Lag paa alle Bygninger, og ny i smaa Hagl paa alle Bænke og Borde".

Kære Jyllandspost!

Hvordan har du det i den store By Aarhus? Du kan vel finde dig selv? Du kan stole paa, at jeg bliver borte for mig selv mange Gange om Dagen her, hvor jeg er havnet. Du tror vel, ligesom jeg troede, inden jeg kom her, at London er en By. Det er den ikke; den er ikke engang en Landsdel; den er et Land, et Rige. Af Udstrækning som Fyn, siger nogen til mig. Med 8 Millioner Mennesker, siger andre til mig. Du har ikke Lyst til at komme herover og tage hele Aarhus med dig? Her er magelig Plads. Og, aah, hvor skal det gøre godt at tygge paa en Mundfuld Dansk igen og proppe begge Ørene med det.

Herovre taler de nemlig ikke Dansk. Og véd uartigt lidt om deres tidligere Behersker. Det er en grumme flink lille Dame, der sidder i Kontorstolen i Hotellets Indgangshal; det skarpe Blink i Brillerglassene fortæller om baade Viden, Iagttagelsesevne og Hukommelse. Her har vi Øjnene med os, siger Brillerne. Men da jeg hos hende bestiller en Telefonsamtale med Jylland, staar det alligevel ikke helt godt til med os mere. Hvad Jylland er? Ja, det er jo altsaa noget af Danmark. Javel, en By i Danmark; men ligger den nærmest ved Danzig eller ved København? Nej, Jylland er ingen By; den er en Provins af Danmark, som f. Eks. Wales af England. Hun forsvinder fornærmet. Og vender noget efter tilbage, øjensynligt efter en Opfriskning af meget falmede Skolekundskaber; thi nu fortæller hun mig triumferende og opremsende paa Fingrene, at Jylland, Lolland og Lapland er de tre Provinser af Danmark. Hvad jeg med Ildhu bekræfter. Og paa dette Grundlag kommer Samtalen i Gang.

Men hvad siger Lapperne, kære Jyllandspost, naar du nu fortæller dem dette her?

*

Det eneste, man med Sikkerhed véd hersteds om Danmark, det er. Flæsk. "Bekæmp Influenzaen", staar der i Sporvognene, "ved at begynde Dagen med 3 Skiver Skinke, engelsk eller dansk! Det giver Styrke". Og Christen Jul, den danske Dramatiker, der bor herovre, fortæller mig, at da en kendt Skuespillerinde fornylig hørte, at Kong Christian var paa Be-

søg i London, smilte hun et spotsk: ”Han er her vel for at forsvare sine Svin”. - Flæsket og Smørret; jo, ogsaa Smørret. I en mægtig Viktualieforretning nær ved Kongeborgen ser jeg i det aabne Vindue et stort Skilt: ”Her forhandles kun Produkter fra Britannien og fra Riget”. Og ved Siden af det et lille Skilt: ”Dansk Smør”. Og Side om Side laa der saa een Tønde med kanadisk, een med engelsk og een med dansk Smør. Jeg tør nok sige, at *den* engelske Husmoder, der bestemmer sig for en af de to første Tønder, maa være patriotisk indtil Selvpinsel. Havde jeg været Johs. V. Jensen, havde jeg kvædet en Vise foran Vinduet:

*Saa frisk som et morgenmuntert Vindpust over Kløvermarken,
saa blidt som Kviens Øje,
saa lyst som Solskin i Ranunklers Dug,
er du mig, Smør fra Danmark.
Leve de danske Bønder!*

*

Altsaa, de taler ikke Dansk her paa Bjerget. Desværre heller ikke Engelsk. I hvert Fald ikke det Engelsk, den meget dygtige Lektor Olsen lærte os i min Skoletid. Naar jeg staar og kigger paa Tower og spørger en Betjent om, hvad det er for en Bygning, svarer han mig, at det er the terr øv Londn. Og saa videre. Det er dog vel ikke Tilfældet, at vort hjemlige Engelsk er det, der taltes paa Knud den Stores Tid? Men maaske gør jeg vore fremragende Skoler Uret, saa det slet ikke er os, der er bagefter i Engelsk, men bare Englænderne, der er foran.

Da er det ellers Synd at sige, at dette Folk forhaster sig. Hvilken knusende Ro der er over det! Selv i den sydende Gadefærdsel mærker man hverken Franskmandens Ilterhed eller Tyskerens Brøsigthed. Det gaar tilsyneladende efter bedste Beskub. Men det gaar aldrig galt, og hvorfor? Fordi Englænderne ”har det i sig”. Hvad siger man f. Eks. om, at Bilerne ikke har Retningsvisere, end ikke de uhyre, dobbelttagede Gadeomnibusser, der, især i City, aldeles har fortrængt Sporvognene? Et Par Fingre af en snavset Chaufførhaand stikkes skødesløst ud, og saa drejer skam hele Madam Svendsen. 20, 30, 40, 70 Biler og Hestekøretøjer af alle mulige og umulige Størrelser og Typer og med alle Slags gamle Lotter foran holder i Række bagefter hinanden og i Række ved Siden af hinanden ned gennem Gaden, kører 3 Tommer, holder igen, kører ½ Tomme og holder igen. Chaufførerne faar sig en Passiar med hinanden imens, og Fodgængere piler eller, nej, spankulerer ud og ind mellem Skærmene og Lotterne i velovervejte Tempo. Midt i det hele vandrer en Betjent huldsalig omkring, nikker og vinker og er gode Venner med alle i Virvaret; aldrig har jeg set ham hive Noteringskalenderen op, en Gestus, der synes den berlinske Schupos kæreste. Omsider løfter han Haanden advarende den ene Vej og vinker til hele Verden den anden Vej, og der bliver en lille Lysning, og en Klapren og en Snurren og en Dampen og en Dunsten, og nu er der kommet Bevægelse over denne Gades Billedgalleri af shakespeareske

og dickenske Figurer.

*

Hvad er saa det for et Mylder derhenne? En Biografforestilling i veldædigt Øjemed. Kong George og Dronning Mary har lovet Marquisen af Londonderry at bivaane den. Midt i Stimlen en Rende holdt aaben af Betjente til at slippe ind ad for de kongelige Herskaber. Og tværs over Renden i britisk Tempo en 7-8 Barnevogne. Og saa en Pause. Og atter en 3-4 fnisende Barnepiger, skubbende Køretøjerne foran sig, gelejdet af et Par Betjente. Jeg tørrer Sveden af min forundrede Pande. Havde dette været i Berlin, naar "der Kaiser kommt!" Vognene var i det mindste blevet knust og Børnene trampet ned i Asfalten af Betjentene. Men her! Og nu Hail! Hail! Dér er Vognen. Rank og myndig med sit reserverede Smil Dronning Mary. Af Kongen ser jeg lige Silkehatten. Det maa vel ogsaa være det fornemste: Toppen af Topfiguren. Men dér kommer Søren Jense mig Macdonald. Løfter Silkehatten lidt fra det pastorale, lokkede hvide Haar, siger et Par Ord med sin altid saa fredsæle, hyrdesmilende Mund og sin en Smule vege, lægprædikant-indtrængende Stemme. Kun de nye Brillen for de stakkels strejkevarslende Øjne misklæder ham. Ellers er han smuk, i Skikkelse som i Adfærd en Adelsmand af en af de allerældste Aargange. Og han har staaet paa Fælleden og brølt mod Overklassen og er smidt i Fængsel for Fredsagitation - og tilhører partimæssigt bl. a. Bisserne med Ar over Øjnene, de, der driver Dagen hen langs Murene til Dokkerne ved Themsen. Ubegribelige England!

Ja, ubegribelige England! Jeg ser ham et Par Dage efter i Rigsdagen, det skumle, knebne Folketing, hvor med stort Besvær Medlemmerne er pakket sammen paa en Række umagelige, lige Bænke uden saa meget som et Bord foran sig. Kun midt paa Gulvet foran Ministerbænken ved den ene Side og Oppositionens første Bænk ved den anden og med den parykbærende Formand for Enden staaer der et Bord, som Ministrene og de førende Socialister ugenert lægger Benene op paa under Debatten. Lansbury skældte ud over, at han havde maattet læse i Aviserne, at Mr. Macdonald rejste til Afrustningskonference i Geneve; det var at tilsidesætte Husets Værdighed, at det ikke var meddelt først her. Og Mr. Macdonald svarede sin meget ærede Ven, som han standhaftigt kaldte ham, at det havde der ikke været Tid til, hvortil Lansbury med sin knarvorne Stemme bemærkede, at det havde der, og Macdonald gentog, at det havde der ikke. Og saaledes gik Eftermiddagen. Og det er den Forsamling, der styrer England og Kanada og Ægypten og Sydafrika og Indien og Himlen og Jorden. Udenfor staaer der en Statue af Cromwells undersætsige Brandmajorskikkelse. Han jog dem ud og skrev paa Døren: "Dette Hus er til Leje": Det har jeg altid syntes var forbistret godt gjort. Men mon det dog for Resten alligevel egentlig var saa svært?

Først da Lansbury snærrede, om der ikke var noget vigtigere for en britisk Regering at tage sig til, nu da Amerika krakkede, end at tage paa Udenlandsrejser, mens Folk dør af Sult, blev der Røre. Men det var Latter og Benægtelser. Intet forekom, lod det til, Underhuset latterligere end den Tanke, at Englændere skulde kunne komme til at dø af Sult.

*

Hvad staar der i Avisen? At Amerika forlader Guldet, at Hitler diktaturer i Tyskland, at der er Statskup i Grækenland, at Japan sprænger Kina i Luften og sprænges af Jordskælv selv. "Hvem vandt i Tenniskampen i Wimbledon i Gaar?" siger Englænderen og ser op fra sin Frokost. Skulde han ikke være rolig? Er England ikke en Ø stadigvæk? Er dets Banker ikke sunde? Dets Flaade ikke i Orden? Sidder Underhusets Formand ikke paa sin Uldsæk, som han har gjort det i Aarhundreder? Trækker den socialistiske Premierminister ikke i Uniform med Knapper og flyvende Fjer, naar Kongen giver Audiens, som det altid var Skik? Vel sandt, Kong George blev forkølet paa den Biograftur forleden? Men - hvis, hvad Gud forbyde - -, er der saa ikke en Prince Charming parat til at blive King Charming, eh? Kong Dejlig, sandelig, det er ikke ethvert Rige, der er saa heldigt stillet. Og er der ikke Plads i Westminster's Abbeys betagende Pulterkammer til Aarhundreders prominente Lig endnu?

Well, saa lad Verden kun tumle sig og dukke ned og dukke op. England bestaar, passer sig selv og den Del af Kloden, det har taget sig af. Lad det saa gaa med Resten, som det kan.

Og Rusland knurrer og taber lidt Fraade og hvæsser Kløerne mod dette barnagtige, fjol-lede, hovmodige, usaarlige Rige. Og Indien krummer sig sammen - til Spring eller Underkastelse? Og Irland vender sig fnysende bort.

Men hvem vandt Tenniskampen i Wimbledon?

London, den 8. Marts 1933.

Venlig Hilsen.

Din hengivne

Kaj Munk.